

ДНІПРОВСЬКИЙ НАУКОВИЙ ЧАСОПИС ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ, ПСИХОЛОГІЇ, ПРАВА	Журнал	Громадська наукова організація "Фундація публічно-правових ініціатив"	Дніпро	Щорічно	Рагімов В. Ф. Тел. (063) 774-40-31
УКРАЇНСЬКА ПОЛІЦЕЇСТИКА: ТЕОРІЯ, ЗАКОНОДАВСТВО, ПРАКТИКА=UKRAINIAN POLYCEISTICS: THEORY, LOGISTATIN, PRACTICE	Науково- практичне видання	Донецький юридичний інститут МВС України	Кривий Ріг	Двічі на рік	Вітвіцький С. С. Тел. (067) 914-74-54
ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ					
КРАЄЗНАВЕЦЬ ПРИАЗОВ'Я	Науково- популярний журнал	ГО "Бердянське краєзнавче товариство"	Бердянськ	Щорічно	Смірнова К. Л.
КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ					
ЧОРНОБИЛЬСЬКИЙ НАУКОВИЙ ХАБ=CHORNOBYL SCIENCE HUB	Науково- практичний журнал	Чорнобильський радіаційно-екологічний біосферний заповідник	Іванків	Щорічно	Маляренко В. Г. Тел. (04591) 5-13-06
ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ					
ВІСНИК НАЦІОНАЛЬ- НОГО УНІВЕРСИТЕТУ "ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХ- НІКА": ЖУРНАЛІСТИКА	Науковий журнал	Національний університет "Львівська політехніка"	Львів	Двічі на рік	Кіца М. О.
INFOCOMMUNICATION TECHNOLOGIES AND ELECTRONIC ENGE- NEERING=ІНФОКОМУНІ- КАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЕЛЕКТРОННА ІНЖЕНЕРІЯ	Науковий журнал	Національний університет "Львівська політехніка"	Львів	Двічі на рік	Климаш М.
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ					
ГУМАНІТАРНІ СТУДІЇ: ІСТОРІЯ ТА ПЕДАГО- ГІКА=HUMANITARIAN STUDIES: HISTORY AND PEDAGOGY	Науковий журнал	Західноукраїнський національний університет	Тернопіль	Двічі на рік	Гомотюк О. Є. Тел. (0352) 47-58-72

*Матеріал підготувала
Тетяна Черненко,
фахівець відділу наукового опрацювання обов'язкових
примірників Книжкової палати України*

Надійшов до редакції 20 грудня 2021 року

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

УДК 025.17(271.2-788(477.411)): [005.922.52:004.932] (045)
DOI: 10.36273/2076-9555.2021.12(305).13-18

*Наталія Сенченко,
кандидат історичних наук,
провідний науковий співробітник науково-дослідного відділу історії
та археології Національного заповідника "Києво-Печерська лавра",
e-mail: n_center@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6058-7964>*

Електронна бібліотека Києво-Печерської лаври: проблеми створення та перспективи розвитку

У статті доведено потребу використання новітніх інформаційних технологій для створення цифрових копій пам'яток документальної спадщини з метою забезпечення її охорони.

З'ясовано, що зазначений напрям діяльності є перспективним і передбачає завдання формування електронної бібліотеки документальної спадщини Києво-Печерської лаври.

© Сенченко Н., 2021

Обґрунтовано доцільність розроблення зазначеного ресурсу із залученням наукового потенціалу Національного заповідника "Києво-Печерська лавра".

Ключові слова: документальна спадщина; Києво-Печерська лавра; заповідник; електронна бібліотека; проєкт; концепція; інформаційні технології

Постановка проблеми. В умовах глобальних соціокультурних трансформацій зростає роль цифрових технологій у створенні та дистрибуції наукового, освітнього, культурного контенту, охороні культурної спадщини, формуванні інформаційного середовища.

Сьогодні гостро постала проблема руйнування документальної спадщини. За оцінками фахівців, приблизно третина документів старіє та псується. Використання хімічних речовин хоч і дає змогу уповільнити руйнування, але не запобігає йому. Зважаючи на це у США ще 1990 р. розпочато реалізацію низки проєктів зі збереження фондів. Успішні програми з оцифрування документальних пам'яток, спрямовані на охорону та популяризацію культурної спадщини, є одними з ключових імперативів культурної політики багатьох держав світу [1; 2].

Актуальність дослідження зумовлено потребою використання можливостей новітніх інформаційних технологій для вирішення проблем, пов'язаних із формуванням єдиної колекції цифрових копій документальних пам'яток, оригінали яких розпорошені й зберігаються в численних сховищах України та зарубіжжя; створенням інтегрованої бази даних цифрових колекцій; введенням до наукового обігу значної кількості документів, які з різних причин сьогодні недоступні дослідникам, оскільки зберігаються поза межами країни чи перебувають у поганому фізичному стані [3, с. 28—29; 4]. "Недовговічність матеріалів, незадовільні умови зберігання, значна затребуваність унікальних артефактів, що збереглися в єдиних примірниках — усі ці фактори не сприяють збереженості пам'яток та обмежують їх загальнодоступність. Один із перспективних шляхів вирішення зазначених завдань — переведення пам'яток у цифрову форму" [5, с. 171].

Мета статті — обґрунтувати потребу використання інноваційних можливостей сучасних інформаційних технологій для збереження та надання доступу до цифрових копій документальних пам'яток Києво-Печерської лаври.

Виклад основного матеріалу дослідження. Створення цифрового банку культурної спадщини як цінного ресурсу соціально-економічного та культурного розвитку України — одне з актуальних завдань, що потребує негайного розв'язання [6].

Еволюція інформаційних технологій спричинила появу поняття "digital heritage" (цифрова або віртуальна спадщина). Інформаційні ресурси, що містять цифрові копії пам'яток культурної спадщини, покликані забезпечити функції її збереження, надаючи доступ до цифрових об'єктів і сприяючи популяризації культурної спадщини без кордонів та обмежень [7, с. 58—64].

15 жовтня 2003 р. Генеральна конференція ЮНЕСКО ухвалила Хартію про збереження цифрової спадщини (Charter on the Preservation of Digital Heritage). На цьому форумі було нормативно затверджено поняття "цифрова спадщина" [8].

У вересні 2012 р. на конференції у Ванкувері (Британська Колумбія, Канада) ухвалено Декларацію "Пам'ять світу" в цифрову епоху: оцифрування і збереження" [9] та визначено такі завдання:

— забезпечення збереженості й доступності цифрової спадщини;

— формування "дорожньої карти" цифрових трансформацій;

— розроблення законів про обов'язковий примірник для цифрових форматів;

— стандартизація цифрового зберігання;

— створення технологічної інфраструктури (програмного забезпечення, форматів файлів, носіїв інформації, інструментів і робочого процесу, платформ та мереж). Положення Декларації насамперед регулює цифрове копіювання архівних, музейних, бібліотечних фондів, формування національних цифрових ресурсів документальної спадщини; забезпечення онлайн-доступу до цифрових копій історичних документів [10]. Програма "Пам'ять світу" передбачає поповнення регіонального, національного та міжнародного реєстрів цифровими копіями об'єктів документальної спадщини [11—13].

Національним складником програми ЮНЕСКО "Пам'ять світу" є програма "Пам'ять України", що передбачає:

— забезпечення державного обліку та збереження документальних пам'яток;

— переведення в цифрову форму різних видів документів;

— інтеграцію ресурсів і введення до наукового та культурного обігу цифрових копій пам'яток, що зберігаються в бібліотеках, музеях, архівах, а також поза межами країни;

— оцифрування музейних колекцій; формування цифрових інформаційних ресурсів;

— створення та постійне поповнення вебпорталу "Пам'ять України".

Програма "Пам'ять України" може стати єдиним національним цифровим ресурсом, що репрезентуватиме минуле й сьогодення нашої країни. Вхідження до світового культурного простору вимагає якісно нового рівня інформаційного забезпечення галузі культури, формування інтегрованого й комплексного цифрового ресурсу культурної спадщини [5, с. 173—174].

Наприкінці 2023 р. в Україні заплановано до реалізації 4 цифрових проєкти: е-Спадщина, е-Мистецтво, е-Туризм й е-Книга. Проєкт е-Спадщина (цифрова трансформація охорони культурної спадщини) розроблено з метою оцифрування інфраструктури музеїв. У цьому контексті вагомим складником програми "Пам'ять світу", інтернет-проєкту "Пам'ять України" та проєкту е-Спадщина може стати проєкт "Документальна пам'ять Києво-Печерської лаври", що має на меті оцифрування документальних пам'яток Києво-

Печерської лаври, які зберігаються у фондах однойменного заповідника, Центральному державному історичному архіві м. Києва, Національній бібліотеці імені В. І. Вернадського та інших установах України та зарубіжжя. Розв'язання проблем збереження, введення до наукового обігу, забезпечення доступу до документальних пам'яток як до важливого інформаційного ресурсу можна здійснити через їх оцифрування та створення електронної бібліотеки "Києво-Печерська лавра" як інформаційно-пошукової системи, що складатиметься з відкритого каталогу історичних колекцій та оцифрованого фонду документальних пам'яток.

12 грудня 1990 р. монастирський комплекс Києво-Печерської лаври було внесено до списку Конвенції про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини, що підносить на новий рівень проблему реалізації проекту "Документальна пам'ять Києво-Печерської лаври".

Ініціатором створення ресурсу та координатором контенту є заповідник "Києво-Печерська лавра". Партнерами з формування ресурсу є: Центральний державний історичний архів України, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Книжкова палата України імені Івана Федорова та інші установи. Усі поточні завдання вирішує координаційна рада у складі представників організацій — учасників проекту. Розроблення програми пріоритетів передбачає проведення значної підготовчої роботи з організації науково-методичного забезпечення оцифрування фондів та формування цифрових колекцій [14].

Концепцію проекту "Документальна пам'ять Києво-Печерської лаври" (далі — Концепція) розроблено з метою розв'язання таких завдань:

- забезпечення збереження рукописів, стародруків, оригіналів документів Києво-Печерської лаври, що перебувають під загрозою зникнення;
- створення їх повнотекстової бази даних;
- віртуальна реконструкція розпорошених колекцій і фондів;
- розширення можливостей доступу до цифрових копій документальної спадщини Києво-Печерської лаври через мережу Інтернет;
- розвиток механізмів контролю й управління діяльністю з оцифрування, збереження архівних фондів і створення електронних ресурсів документальної спадщини Києво-Печерської лаври;
- інтеграція завдань охорони об'єктів культурної спадщини Києво-Печерської лаври до загальних програм культурного та соціально-економічного розвитку України;
- заохочення наукових досліджень у сфері охорони об'єктів культурної спадщини Києво-Печерської лаври.

Подальше інтегрування цифрових ресурсів до світового інформаційного простору потребує адаптації відповідних програм із міжнародними стандартами і форматами [15, с. 400—490].

Нормативно-правова база Концепції. Серед численних міжнародних документів варто виокремити

Хартію про збереження цифрової спадщини (Charter on the Preservation of Digital Heritage), ухвалу 15 жовтня 2003 р. Генеральною конференцією ЮНЕСКО, та Декларацію "Пам'ять світу" в цифрову епоху: оцифрування і збереження" (2012), положення яких орієнтовані на створення цифрових копій архівних, музейних, бібліотечних фондів, нагромадження досвіду формування національних цифрових ресурсів документальної спадщини. Завдяки практичній реалізації цих документів користувачі зможуть ознайомлюватися в режимі онлайн з цифровими копіями історичних документів.

У складі нормативно-правової бази розвитку науково-інформаційної сфери України слід виокремити такі закони: "Про електронні документи та електронний документообіг" [16], "Про обов'язковий примірник документів" [17], "Про Національну програму інформатизації" [18]. Останній визначає стратегію інформаційної підтримки соціально-економічної та науково-технічної діяльності в контексті загальнодержавного значення. Дієвість Національної програми інформатизації досягається наведенням у ній чітких механізмів реалізації, що передбачають розроблення завдань на три роки та затвердження програм на наступний бюджетний рік із зазначенням джерел та обсягів фінансування.

Концептуальним базисом визначення напрямів формування інформаційного суспільства став Закон України "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007—2015 роки" [19]. У цьому нормативно-правовому акті наголошено на потребі створення "електронних інформаційних ресурсів в архівах, бібліотеках та музеях, науково-дослідних установах з визначенням вимоги щодо обов'язкового зберігання в єдиному електронному форматі результатів наукової діяльності" й "забезпечення вільного доступу до результатів наукових досліджень, створених коштом Державного бюджету України".

Слід зауважити також про синергетичне спрямування визначених основних засад розвитку інформаційного суспільства, оскільки вони передбачають системно-інтеграційну взаємодію наукової, бібліотечно-інформаційної та телекомунікаційної діяльності.

Головні принципи формування цифрового фонду:

1. Планування процесу оцифрування:
 - визначення порядку відбирання документів (цінні, пошкоджені, частого попиту);
 - оцінювання наявних активів (стан збереження документів, формати, габарити, якість);
 - визначення ресурсів для оцифрування (наявність технічної бази, системи підтримки й формування цифрових ресурсів);
 - визначення пріоритетів роботи.
2. Стандарти та принципи управління:
 - визначення стандартів метаданих для об'єктів колекцій;
 - визначення форматів зберігання зображень;
 - організація системи опису об'єктів колекцій, обліку та управління цифровим ресурсом;

— обрання архітектури системи та способу інтеграції ресурсів (дослідження розподілених каталогів, формування загального результату пошуку й посилань на електронні ресурси; збирання метаданих до єдиного зведеного каталогу; збирання метаданих та електронних ресурсів до єдиного сховища).

3. Підтримка доступу та збереження створеного цифрового ресурсу:

- організація інформаційно-пошукової системи;
- визначення універсальної системи керування базами даних;
- забезпечення довгострокової збереженості створеного цифрового ресурсу (запобігання псуванню запам'ятовувальних пристроїв, забезпечення підтримки сучасних форматів цифрових даних, конвертування метаданих до нових інформаційних систем).

Відбір об'єктів документальної спадщини Києво-Печерської лаври для оцифрування здійснюватиметься в контексті забезпечення балансу між запитами користувачів і завданням збереження фондів.

Основними критеріями відбору об'єктів для оцифрування визначено:

- цінність, унікальність, рідкісність документів;
- належність до об'єктів національного значення;
- незадовільний фізичний стан;
- загроза втрати інформації;
- документи підвищеного попиту та обмеженої кількості.

Метою відбору об'єктів документальної спадщини Києво-Печерської лаври для оцифрування є:

- забезпечення охорони пам'яток;
- введення до наукового обігу цифрових об'єктів;
- інтеграція цифрових інформаційних ресурсів до єдиної інформаційної системи;
- популяризація документальної спадщини Києво-Печерської лаври в Україні та за кордоном.

Організація наповнення фонду. У контексті єдиного національного електронного інформаційного простору під фондом розуміємо сукупність оцифрованих фондів, електронної інформації, мультимедійного контенту, електронних архівів. Формування фонду — це його розподіл, тобто можливість учасників проекту забезпечувати створення, каталогізацію, під'єднання, використання й зберігання власних ресурсів. До розподіленого фонду входять як повнотекстові (чи мультимедійні) електронні ресурси для доступу через мережу Інтернет, так і бібліографічна інформація, зокрема відомості про місцезнаходження певної пам'ятки.

Системний підхід до організації наповнення розподіленого фонду охоплює такі механізми (інструменти):

- використання перевіреного, надійного та професійно підготовленого контенту;
- чітке дотримання законодавства щодо захисту авторських прав;
- закріплення єдиних правил і форматів оцифрування, зберігання й поширення документів;

— створення єдиного каталогу, під'єднання фондів через єдиний каталог;

— використання єдиних правил каталогізації на основі міжнародних та українських стандартів бібліографічних метаданих;

— використання єдиного каталогу для координації діяльності з оцифрування й створення електронних колекцій;

— формування реєстру правовласників і відповідних моделей взаємодії з авторами та правовласниками, зокрема для надання відшкодувальних послуг (охоплюючи модель обмежених конкурентних переглядів);

— створення загальної системи нормативно-довідкової інформації;

— розроблення та використання науково-методичних рекомендацій із пріоритетів наповнення фонду;

— забезпечення постійного зберігання та використання фонду документальної спадщини Києво-Печерської лаври;

— внесення до фонду документів у зручному для користувачів форматі.

Перелік механізмів (інструментів) організації наповнення фонду не є вичерпним і може доповнюватися у визначеному порядку на основі використання провідного вітчизняного й закордонного досвіду, а також згідно з розпорядженнями компетентних органів державної влади.

Для забезпечення постійної доступності фонду, його індексування, навігації та надійного зберігання формують склад основних учасників створення фонду, за якими закріплюють обов'язки, розподілені за функціонально-тематичним принципом і регламентовані у відповідних правових і нормативних актах.

Зберігання фонду мають забезпечувати програмно-апаратні комплекси, розташовані на території України.

Доступ до фонду. Реалізація проекту передбачає створення єдиної електронної бібліотеки документів Києво-Печерської лаври, єдиної точки доступу (умовного й умовно-вільного) до розподілених фондів через мережу Інтернет і мобільні пристрої. Системний підхід організації доступу до фонду охоплює такі механізми (інструменти) та принципи:

— централізована навігація й пошук за повними текстами та бібліографічними записами розподіленого фонду;

— доступ до фонду через інтернет-портал і мобільні пристрої, з урахуванням обмежень, пов'язаних з авторськими правами;

— розроблення особистих кабінетів читачів, бібліотек і правовласників, створення зручних і актуальних сервісів;

— уніфікація та стандартизація технологічних рішень;

— організація мережі розподілених автоматизованих робочих місць для формування фонду й управління ним.

Перелік механізмів (інструментів) з організації доступу до фонду не є остаточним. Потребує розроблення дорожня карта розвитку єдиного порталу та його експлуатації з урахуванням досвіду, оцінювання користувачів, технологічного ландшафту, що змінюється.

У розробленні програмних засобів єдиного порталу документів перевагу буде надано використанню вітчизняних технологій.

Очікуваними результатами реалізації Концепції є:

— створення якісно нової дієвої системи охорони об'єктів документальної спадщини Києво-Печерської лаври;

— формування механізмів для виявлення, розширення та використання соціально-економічного, культурно-просвітницького, туристичного, наукового потенціалу об'єктів документальної спадщини Києво-Печерської лаври як пам'ятки світового значення;

— створення єдиного цифрового банку пам'яток Києво-Печерської лаври та електронної бібліотеки;

— активне використання цифрового фонду та поповнення електронної бібліотеки Києво-Печерської лаври у процесі інтеграції української культурної спадщини до європейського та світового культурного простору;

— досягнення європейського рівня якості надання музейних послуг і доступності інформації.

Фінансове забезпечення реалізації Концепції.

Фінансове забезпечення реалізації Концепції здійс-

нюється в межах коштів державного та місцевих бюджетів, коштів міжнародної технічної допомоги, коштів інвесторів, меценатів, благодійних фондів, а також з інших джерел, передбачених законом.

Висновки. Розроблення комплексного й системного підходу до формування єдиного національного електронного ресурсу документів з історії та діяльності Києво-Печерської лаври, реалізація проєкту "Документальна пам'ять Києво-Печерської лаври" в межах єдиної організаційної та технологічної системи дасть змогу зберегти важливу документальну базу з історії заповідника, гармонійно інтегрувати документальну спадщину всесвітньо відомого монастиря до єдиної інформаційної мережі України, а з часом — і зарубіжжя, що є своєчасним й актуальним завданням.

Реалізація проєкту "Документальна пам'ять Києво-Печерської лаври" надасть можливість: забезпечити охорону документальних пам'яток Національного заповідника; створити єдину базу цифрових аналогів його документів, що розпорошені по інших установах України й світу та до сьогодні залишаються недоступними широкому загалові; вийти на новий рівень популяризації національної культурної спадщини тощо. Практичне втілення проєкту відіграватиме важливу роль у поглибленні інтеграційних процесів між нашою країною та світовою спільнотою, а також сприятиме формуванню позитивного міжнародного іміджу України.

Список використаної літератури

1. Катаргіна Т. Збереження культурної спадщини у Великій Британії, США, Канаді (історія і сучасність) / Т. Катаргіна. — Київ : Інститут історії України НАН України, 2003. — 186 с.
2. *Європейський досвід нормативно-проектного забезпечення розвитку інформаційного суспільства: висновки для України.* — Режим доступу: <http://old2.niss.gov.ua/content/articles/files/Gnatyuk-59546.pdf>. — Назва з екрана.
3. Добровольська В. Інформаційно-документаційне забезпечення розвитку соціокомунікаційного простору культури в Україні / В. Добровольська. — Київ : НАКККІМ, 2020. — 352 с.
4. Браккер Н. Оцифровка, доступ и сохранение цифрового культурного и научного наследия: стратегия Европейской комиссии / Н. Браккер, Л. Куйбышев. — Режим доступа: <https://www.culture29.ru/upload/.../1bbc01c6ca78b1f5348ffb424f702b4b.pdf>. — Загл. с экрана.
5. Сенченко Н. Проблеми створення і реалізації проєкту "Оцифрована спадщина Києво-Печерської лаври" / Н. Сенченко // Могилянські читання 2021. Вивчення та збереження культурного надбання: до 95-річчя заснування Національного заповідника "Києво-Печерська лавра": зб. наук. праць. — Київ : Фенікс, 2021. — С. 171—177.
6. Химинець В. В. Історико-культурна спадщина як чинник стимулювання економічного розвитку регіону / В. В. Химинець, Г. І. Цімболинець // Регіональна економіка. — 2020. — № 3 (97). — С. 57—64.
7. Рибачок О. М. Міжнародні інтегровані цифрові ресурси документальної спадщини архівів, бібліотек, музеїв: етапи створення, стратегії розвитку (80-ті роки ХХ — 10-ті роки ХХІ ст.): дис. ... канд. іст. наук / Рибачок Олег Миколайович; Нац. б-ка України імені В. І. Вернадського. — Київ, 2018. — 242 с.
8. Приходько Л. Збереження цифрової культурної спадщини — імператив ХХІ століття (за документами ЮНЕСКО і Європейського Союзу) / Л. Приходько // Архіви України: науково-практичний журнал. — 2019. — Вип. 2. — С. 74.
9. Ковальчук Г. Програма ЮНЕСКО "Пам'ять світу": діяльність бібліотек, архівів, музеїв зі збереження документального надбання / Г. Ковальчук, Л. Муха // Бібліотечний вісник. — 2007. — № 2. — С. 42—47.
10. Рибачок О. М. Діяльність ЮНЕСКО в галузі розвитку міжнародних проєктів цифрової документальної спадщини / О. М. Рибачок // Гілея: науковий вісник: зб. наук. праць. — 2017. — Вип. 126. — С. 36—141.
11. *Пам'ять миру: Общие руководящие принципы сохранения документального наследия (пересмотренное издание 2002 г.)* / подг. Реем Эдмондсоном. — Париж, 2002. — 72 с.
12. Програма ЮНЕСКО "Пам'ять світу" (2002). — Режим доступу: https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Mizhnarodna_dijalnist/UNESCO/programa-unesko-pam-yat-svity.pdf. — Назва з екрана.
13. Каткова Т. Г. Діяльність ЮНЕСКО у сфері збереження культурної спадщини: правові аспекти / Т. Г. Каткова. — Харків : Титул, 2007. — 180 с.
14. Банах В. М. Музейні інновації та інтерактивність у теорії та практиці музейної справи / В. М. Банах // Historical and Cultural Studies. — 2016. — Vol. 3. — No. 1. — P. 2.

15. Акуленко В. І. Міжнародне право охорони культурних цінностей та його імплементація у внутрішньому праві України / В. І. Акуленко. — Київ : Юстініан, 2013. — 616 с.
16. *Про електронні документи та електронний документообіг* : закон України від 22.05.2003 № 851-IV. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>. — Назва з екрана.
17. *Про обов'язковий примірник документів* : закон України від 09.04.1999 № 595-XIV. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-14#Text>. — Назва з екрана.
18. *Про Національну програму інформатизації* : закон України від 04.02.1998 № 74/98-ВР. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80#Text>. — Назва з екрана.
19. *Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007—2015 роки* : закон України від 09.01.2007 537-V. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16#Text>. — Назва з екрана.

Natalia Senchenko

Electronic Library of the Kiev-Pechersk Lavra: problems of creation and prospects of development

These article was explained the necessity of using new information technologies to create digital copies of documentary treasures for the purpose of ensuring their preservation. It is recognized that this area of activity is promising and requires the creation of the Electronic Library of Documentary Heritage of the Kiev-Pechersk Lavra. The paper substantiates the feasibility of creating this resource using the scientific potential of the National Preserve "Kiev-Pechersk Lavra".

Keywords: *documentary treasure; Kiev-Pechersk Lavra; reserve; Electronic Library; project; concept; information technology*

References

1. Katarhina T. (2003). *Zberezhenia kulturnoi spadshchyny u Velykii Brytanii, SShA, Kanadi (istoriia i suchasnist)*. Kyiv: Instytut istorii Ukrainy NAN Ukrainy.
2. *Yevropeiskyi dosvid normatyvno-proektnoho zabezpechennia rozvytku informatsiinoho suspilstva: vysnovky dlia Ukrainy* (2021), [online]. Available at: <http://old2.niss.gov.ua/content/articles/files/Gnatyuk-59546.pdf>.
3. Dobrovol'ska V. (2020). *Informatsiino-dokumentatsiine zabezpechennia rozvytku sotsiokomunikatsiinoho prostoru kultury v Ukraini*. Kyiv: NAKKKIM.
4. Brakker N. & Kuibishev L. (2020). *Otsyfrovka, dostup y sokhraneniye tsyfrovoho kulturnoho y nauchnoho nasledyia: stratehiya Evropeiskoi komysyy*, [online]. Available at: <https://www.culture29.ru/upload/.../1bb/1bbc01ceca78b1f5348ffb424f702b4b.pdf>.
5. Senchenko N. (2021). *Problemy stvorennia i realizatsii proiektu "Otsyfrovana spadshchyna Kyievo-Pecherskoi lavry"*. *Mohylianski chytannia : zb. nauk. pr.* Kyiv: Feniks, pp. 171—177.
6. Khymynets V. V. & Tsimbolynets H. I. (2020). *Istoryko-kulturna spadshchyna yak chynnyk stymuliuвання ekonomichnoho rozvytku rehionu. Rehionalna ekonomika*, 3 (97), pp. 57—64.
7. Rybachok O. M. (2018). *Mizhnarodni intehrovani tsyfrovi resursy dokumentalnoi spadshchyny arkhiviv, bibliotek, muzeiv: etapy stvorennia, stratehii rozvytku (80-ti roky XX — 10-ti roky XXI st.)*. PhD. Nac. b-ka Ukrayini imeni V. I. Vernad'skogo. Kyiv.
8. Prykhodko L. (2019). *Zberezhenia tsyfrovoi kulturnoi spadshchyny — imperatyv XXI stolittia (za dokumentamy YuNESKO i Yevropeiskoho Soiuzu)*. *Arkhivy Ukrainy*, 2, p. 74.
9. Kovalchuk H. & Mukha L. (2007). *Prohrama YuNESKO "Pamiat svitu": diialnist bibliotek, arkhiviv, muzeiv zi zberezhenia dokumentalnoho nadbannia. Bibliotechnyi visnyk*, 2, pp. 42—47.
10. Rybachok O. M. (2017). *Diialnist YuNESKO v haluzi rozvytku mizhnarodnykh proektiv tsyfrovoi dokumentalnoi spadshchyny. Hileia: naukovyi visnyk : zb. nauk. pr.*, 26, pp. 36—141.
11. Emondson R. (2002). *Pamiat myra: Obshchye rukovodiashchye pryntsypy sokhraneniya dokumentalnoho nasledyia (peresmotrennoe yzdanye 2002 h.)*. Paryzh.
12. *Prohrama YuNESKO "Pamiat svitu"*. (2002), [online]. Available at: https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Mizhnarodna_dijalnist/UNESCO/prohrama-unesko-pam-yat-svity.pdf.
13. Katkova T. H. (2007). *Diialnist YuNESKO u sferi zberezhenia kulturnoi spadshchyny: pravovi aspekty*. Kharkiv: Tytul.
14. Banakh V. M. (2016). *Muzeini innovatsii ta interaktyvnist u teorii ta praktytisi muzeinoi spravy. Historical and Cultural Studies*, 3, p. 2.
15. Akulenko V. I. (2013). *Mizhnarodne pravo okhorony kulturnykh tsinnosti ta yoho implementatsiia u vnutrishnomu pravi Ukrainy*. Kyiv: Yustinian.
16. *Pro elektronni dokumenti ta elektronnij dokumentoobig* : zakon Ukrayini vid 22.05.2003 № 851-IV, [online]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>.
17. *Pro obov'yazkovij primirnik dokumentiv* : zakon Ukrayini vid 09.04.1999 № 595-XIV, [online]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-14#Text>.
18. *Pro Nacionalnu programu informatizaciyi* : zakon vid 04.02.1998 № 74/98-VR, [online]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80#Text>.
19. *Pro Osnovni zasadi rozvytku informacijnogo suspilstva v Ukrayini na 2007—2015 roki* : zakon Ukrayini vid 09.01.2007 537-V, [online]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16#Text>.

Надійшла до редакції 21 грудня 2021 року